

Alihankkijasi työntekijät Kiinassa haluavat perustaa ammattiliiton edistääkseen oikeuksiaan.

- A** Kiellät moisen ja kiristät tuotannon aikataulua, jotta heille ei jää aikaa miettiä höpöjä.
- B** Siirrät komponenttien tuotannon toiseen tehtaaseen.
- C** Mikä ettei! Hyvinvoiva työntekijä työskentelee reippaammin ja onnettomuuksia sattuu vähemmän.

Käyttämälläsi kaivoksella Kongossa on sattunut ihmisuhreja vaatinut onnettomuus.

- A** Vaihdat vähin äänin toiseen kaivokseen.
- B** Tarjoat kriisiapua ja pyrit kehittämään kaivoksen toimintaa turvallisemmaksi.
- C** Julkaiset tiedotteen, jossa kerrot miten hyvin työntekijöiden asiat ovat muilla käyttämilläsi kaivoksilla.

Käyttämälläsi kiinalaisella komponenttitehtaalla leviää pandemia.

- A** Määräät kaikki työntekijät viikon karanteeniin palkatta.
- B** Huolehdit työpaikalle asianmukaiset suojaimet ja turvakäytännöt.
- C** Jaat somessa myötätuntoisen päivityksen ja muistutat käsien pesusta.

Sirutehtaallasi Koreassa havaitaan homevaurio ja osa työntekijöistä on saanut hengitysvaikeuksia.

- A** Allergikot ovat epäpäteviä työntekijöitä. Erotat heidät.
- B** Alat etsiä uutta toimitilaa työntekijöille.
- C** Tarjoat kaikille hengityssuojaimet, jotta työ voi jatkua.

Budjetissasi on ylimääräistä rahaa. Mihin käytät sen?

- A** Perustat yksikön, joka tarjoaa korjauspalvelua rikkinäisille tuotteille.
- B** Kehität uutta puhelinmallia, jossa on jopa viisi kameraa.
- C** Korotat työntekijöiden palkkaa, jotta he saavat elämiseen riittävän palkan.

Sosiaalisessa mediassa kuohuu. Paljastuu, että puhelimesi on valmistettu lapsityötä hyväksikäyttäen.

- A** Lähdet tehtaalle selvittämään asiaa ja teet asiasta julkisen raportin.
- B** Pyydät somessa anteeksi ja järjestät kampanjan jossa 1 sentti joka tuotteesta lahjoitetaan kenguruiden suojeluun.
- C** Kiistät koko keissin valeutisena.

Toimittaja paljastaa yrityksesi dumpaavan elektroniikkajätettä Ghanaan.

- A** Lahjot toimittajan hiljaiseksi.
- B** Otat vastuun toiminnastasi ja lähdet siivoamaan sotkun.
- C** Puolustaudut sanomalla, että kyseessä on käytetty elektroniikka, eikä varsinainen e-jäte.

Lehdistö levittää tietoa, että malesialainen alihankkijasi maksaa työntekijöille liian matalaa palkkaa paikallisiin elinkustannuksiin nähden.

- A** Sitoudut korottamaan palkat elämiseen riittävien palkkojen tasolle.
- B** Julkaiset tiedotteen, jossa kerrot, että asia ei oikeastaan kuulu sinulle.
- C** Uhkaat lehden toimitusta oikeustoimilla.

Olet maksanut markkina-hintaa alempaa korvausta bolivialaisesta litiumista ja kaivoksen työntekijät ryhtyvät kapinoimaan.

- A** Ryhdyt maksamaan vaadittua hintaa.
- B** Kieltäydyt maksamasta korkeampaa hintaa ja erotat kapinoitsijat.
- C** Lupaat maksaa hieman paremmin raaka-aineesta ja rakentaa paikallisille koulun.

A Liiku 3
Karma -1

B Liiku 2
Karma +1

C Liiku 1
Karma -1

A Liiku 3
Karma -1

B Liiku 2
Karma +1

C Liiku 1

A Liiku 3
Karma -1

B Liiku 1

C Liiku 2
Karma +1

A Liiku 1
Karma +1

B Liiku 2
Karma -1

C Liiku 3
Karma -1

A Liiku 3
Karma +1

B Liiku 1
Karma -1

C Liiku 2
Karma +1

A Liiku 3
Karma -1

B Liiku 1
Karma +1

C Liiku 2

A Liiku 3
Karma +1

B Liiku 2
Karma -1

C Liiku 1

A Liiku 3
Karma +1

B Liiku 2
Karma -1

C Liiku 1
Karma -1

A Liiku 3
Karma -1

B Liiku 1
Karma +1

C Liiku 2
Karma -1

Päätät sijoittaa rahaa työntekijöillesi viihtyvyyteen.

- A** Lennätät itsesi ja muut firmasi johtajat viikon lomalle Balille.
- B** Maksat tehdastyöläisillesi ylityökorvaukset.
- C** Parannat kemikaalien käsittelyä tehtailla, jotta työntekijät eivät enää altistu niille.

Ranska ottaa käyttöön puhelimen korjattavuudesta kertovan merkinnän, jossa korjauksen helppoudesta saa arvosanan asteikolla 1-10.

- A** Olet valmis tekemään mitä vaan, jotta tuotteesi saavat kympin!
- B** Et usko, että kuluttajia kiinnostaa korjattavuus. Luotat muun markkinoinnin voimaan.
- C** Tuot markkinoille modulaarisen mallin, jotta valikoimastasi löytyy edes yksi tuote, joka kelpaa kuluttajille.

Kotimaassasi suunnitellaan yritysvastuulain säätämistä, mikä velvoittaa jatkossa yritykset huolehtimaan ja raportoimaan tuotantoketjuistaan paremmin.

- A** Ilmoitat yrityksesi mukaan yritysvastuulain edistyskampanjaan.
- B** Aloitat vastakampanjan, joka kuuluttaa yritysvastuulain tuhoavan kotimaisen kilpailukyvn.
- C** Alat selvittää hissunkissun yritystoimintasi vaikutuksia tuotantoketjussa.

Yhtiökumppanisi jää kiinni hämäristä sivubisneksistä ja korruptiosta.

- A** Päätät lopettaa yhteistyön ja sanoutua irti julkisesti kaverin tekemisistä.
- B** Tarjoat kaverille sievän summan rahaa, jotta pääset hänestä eroon vähin äänin.
- C** Virheitä sattuu ja tekeväle tapahtuu, jatkatte yhteistyötä normaaliin tapaan.

EU:ssa suunnitellaan lakia, joka sallii markkinoille vain kiertotalouden mukaisia tuotteita.

- A** Ryhdyt muuttamaan liiketoimintaasi kiertotalouden periaatteiden mukaiseksi.
- B** Ounastelet, että kiertotalouteen siirtyminen on kallista ja ryhdyt lobbaamaan lakia vastaan.
- C** Laki tuskin tulee voimaan lähivuosina, mitäpä suotta hötkyilemään.

Koreassa suurella komponenttitehtaalla tapahtuu tuhoisa kaasuvuoto.

- A** Mmhm, entä sitten?
- B** Selvität, onko sinun laitteissasi käytetty kyseisen tehtaan komponentteja, jotta voit kantaa osasi vastuusta.
- C** Tarkistat, onko käyttämilläsi tehtailla riski samanlaiselle onnettomuudelle.

Argentiinan viranomaiset syyttävät sinua korruptiosta kaivoslupiisi liittyen.

- A** Tunnustat kaiken, koska olet sortunut suhmurointiin.
- B** Valehtelet olevasi syytön ja uhkaat kalliilla oikeustaistelulla.
- C** Yrität lahjoa viranomaiset.

Rahtialuksesi jää kiinni merellä ajelehtivaan muovilauttaan ja aiheuttaa öljyvahingon, joka uhkaa koralliriuttaa.

- A** Ei ole sinun ongelmasi. Lähdet viranomaisia karkuun.
- B** Osallistut sotkun siivoamiseen ja pahoittelet tilannetta julkisesti.
- C** Maksat sinulle määrätyt sakot.

Harvinaisia maametalleja rikastettaessa myrkyllistä kemikaalia on valunut läheiseen jokeen Baotoussa Kiinassa.

- A** Nou hätä! Nopeasti se sinne laimenee.
- B** Korjaat kemikaalia valuvan putken.
- C** Korjaat putken ja järjestät massiiviset joenpuhdistustalkoot.

A Liiku 3
Karma +1

B Liiku 2

C Liiku 1
Karma +1

A Liiku 1
Karma +1

B Liiku 2
Karma -1

C Liiku 3

A Liiku 1
Karma -1

B Liiku 2
Karma +1

C Liiku 3
Karma +1

A Liiku 3
Karma -1

B Liiku 1
Karma +1

C Liiku 2

A Liiku 1
Karma +1

B Liiku 2
Karma -1

C Liiku 1

A Liiku 2

B Liiku 1

C Liiku 3
Karma -1

A Liiku 3
Karma -1

B Liiku 2

C Liiku 1
Karma +1

A Liiku 3
Karma -1

B Liiku 2
Karma +1

C Liiku 1

A Liiku 1
Karma +1

B Liiku 2

C Liiku 3
Karma -1

Käy ilmi että kuparin kaivaminen Yhdysvaltojen Utahissa on turmellut paikallista ekosysteemiä. Miten toimit?

- A** Viet alueelle monipuolisesti vieraslajeja, kuten eksoottisia kasveja ja eläimiä.
- B** Jatkat samaan malliin, koska tilanne ei voi enää huonontua.
- C** Konsultoit ympäristöasiantuntijaa ja pyrit minimoimaan ongelmat.

Tarvitset kultaa puhelimien mikrosirujen valmistukseen.

- A** Perustat kaivoksen Amazon-joen varrelle Brasiliaan.
- B** Perustat kaivoksen Suomen Lappiin.
- C** Päätät hankkia kierrätettyä kultaa.

Sinun täytyy kuljettaa Etelä-Amerikasta litiumlasti tehtaallesi Kiinaan. Päätät...

- A** Kuljettaa lastin lentokoneella.
- B** Kuljettaa lastin laivarahdilla.
- C** Ostaa Kiinassa tarvittavat litiumit paikan päältä.

Ympäristönsuojelujärjestö Greenbeans vastustaa yrityksesi kaivostoimintaa Amazon-joella.

- A** Et välitä heidän argumenteistaan, näitähän on kuultu.
- B** Teet arvion ympäristövaikutuksista. Tulosten pohjalta siirrät toimintasi muualle.
- C** Mokoma loanheitto saa riittä. Sieppaat aktivistit.

Valitset energialähdettä tehtaallesi. Päädät..

- A** Kivihiileen.
- B** Aurinkoenergiaan.
- C** Turpeeseen.

Uusien työntekijöiden perehdytyksessä on sössitty pahemman kerran ja erä viallisia puhelimia on valmistunut.

- A** Heität kännykät romukoppaan, annat kenkää mokanneelle esimiehelle ja määrät 12 tuntiset työpäivät kaikille uuden erän valmistamiseksi.
- B** Käsket työntekijöitä korjaamaan puhelimet huolellisesti.
- C** Koska moka ei ole vaarallinen, päätät myydä vialliset tuotteet alehintaan.

Somessa leviää kuvia, joissa alaikäiset kokoavat puhelimia tehtaallasi.

- A** Sometat, että työntekijät ovat kyllä täysi-ikäisiä, mutta näyttävät nuorilta.
- B** Selvität tehtaan sijainnin ja tarkastat kaikkien työntekijöiden iät ja työolosuhteet.
- C** Kerrot somessa, että itsekin teit kesätöitä lapsena jäätelökiskalla.

Kuluttajat hullaantuvat kilpailijan uudesta kierrätetyistä mineraaleista tehdystä puhelimesta ja vaativat parempaa kierrätystä myös sinulta.

- A** Perustat keräyslaatikot vanhoille puhelimille jokaiseen liikkeeseesi.
- B** Ryhdyt ostamaan vain kierrätettyjä materiaaleja.
- C** Pakkaat puhelimet tästedes vihreisiin pakkauksiin ja kirjoitat kylkeen "100% vastuullinen luuri".

Globaali väestönkasvu kiihtyy ja edullisten puhelimien kysyntä kasva räjähdysmäisesti. Ottaaksesi osan kasvavista markkinoista...

- A** Järjestät keräyksen vanhoille puhelimille ja korjaat ne myyntikuntoon.
- B** Teet markkinoille hätäisesti luokattoman huonon mutta tyylikkään älypuhelinmallin.
- C** Tarjoat ilmaisen korjauksen kaikille yli 3 vuotta vanhoille puhelimille.

A Liiku 3
Karma -1

B Liiku 1

C Liiku 2

A Liiku 3
Karma -1

B Liiku 2

C Liiku 1
Karma +1

A Liiku 1
Karma -1

B Liiku 2

C Liiku 3
Karma +1

A Liiku 3
Karma -1

B Liiku 1

C Liiku 2
Karma +1

A Liiku 3
Karma -1

B Liiku 2
Karma +1

C Liiku 1
Karma -1

A Liiku 3

B Liiku 2
Karma +1

C Liiku 1
Karma -1

A Liiku 2
Karma +1

B Liiku 3
Karma -1

C Liiku 2
Karma +1

A Liiku 3
Karma +1

B Liiku 1
Karma +2

C Liiku 2
Karma -1

A Liiku 3
Karma -1

B Liiku 2
Karma +1

C Liiku 3
Karma -1

Edellisen malliston kännykät eivät mene enää kaupaksi, sillä uusia malleja tulee kaappoihin hurjaa tahtia.

- A** Päätät kierrättää edellisen malliston uusien kännyköiden osiksi.
- B** Myyt ne elektroniikkajätteenä ulkomaille.
- C** Keksit retrohenkisen markkinointikampanjan myynnin edistämiseksi.

Haluat parantaa puhelimen kestävyyttä, ja pohdit erillisten kuorien hankkimista puhelimen kylkiäisiksi. Vaihtoehtoina ovat...

- A** Vaaleanpunaiset glitterkuoret, hinta 20 senttiä/kpl.
- B** Kierrätysmuovista valmistetut kuoret, 50 senttiä/kpl.
- C** Päätätkin tehdä puhelimesta niin kestävä, että se ei kuoria kaipaa, vaikka kustannuksiin tuleekin kaksi euroa lisää per puhelin.

Tuotekehitystiimi kysyy mielipidettäsi kosketusnäytön suunnitteluun liittyen. Millaisen mallin valitset tuotantoon?

- A** Coolin reunoilta pyörityvän designin, joka ei sisällä suoja-lasia, jolloin puhelimen elinikä on lyhyempi.
- B** Mallin, joka on kehitetty säilymään pitkään ja kestävämmän osumia.
- C** Et jaksa ottaa asiaan kantaa, sillä sinulla on kiire.

Tarvitset älypuhelimien valmistukseen kobolttia Kongosta. Millaisesta kaivoksesta hankit sitä?

- A** Kiinalaisten omistamasta teollisesta kaivoksesta.
- B** Romahtamisvaarassa olevalta, paikallisten pyörittäältä kaivokselta.
- C** Kaivoksella ei ole väliä, kunhan on halpaa.

Yrität vakuuttaa sijoittajat ja poliitikot perustamaan kobolttikaivoksen Pohjois-Suomeen. Kuinka argumentoit?

- A** Kaivoksella luomme työpaikkoja Suomeen.
- B** Suomessa yritykset toimivat vastuullisemmin ja lainmukaisesti.
- C** Kaivos Suomessa ei vaurioita luontoa.

Tuotekehitystiimi ehdottaa seuraavia matkapuhelinmalleja. Minkä valitset tuotantoon?

- A** Mahdollisimman pienen, joka mahtuu taskuun.
- B** Samankaltaisen kuin aiempi malli, jotta suunnittelukustannuksissa säästettäisiin.
- C** Mallin, jossa komponentit ovat helpommin korjattavia ja kierrätettäviä.

Tarvitset nopeasti hopeaa puhelimien valmistukseen. Mitä teet?

- A** Etsit halvimman välittämättä siitä, mistä se tulee ja kuinka eettisesti.
- B** Selvität, saako kyseistä materiaalia kierrätettynä.
- C** Etsit mahdollisimman luotettavan tuottajan, jolla on hyvä maine.

Puhelimia kuljettanut rahtilaiva kaatuu ja romppeet levähtävät lillumaan laineille. Lopulta kamat ajautuvat rantaan.

- A** Heität muutkin jätteesi rantsuun, kun kerran siellä nyt on muutenkin jo tavaraa.
- B** Nostat hirveän metakan laivayhtiötä vastaan.
- C** Lähdet kalastelemaan puhelimia, jotteivat ne päädy pohjaan häiritsemään syvänmeren elämää.

Tarvitsemaasi mineraalia löytyy luonnonsuojelualueelta, jossa pesii myös harvinaisia lintulajeja.

- A** Linnut löytävät pesän muualtakin. Etenet kaivoshankkeen kanssa.
- B** Innostut löydöstä niin, että sijoitat vuoden liikevoittosi alueen suojeluun!
- C** Perut suunnitelmat, ja perehdyt sen sijaan kierrätysmateriaalien hyödyntämiseen.

A Liiku 2
Karma -1

B Liiku 2
Karma +1

C Liiku 3

A Liiku 3
Karma -1

B Liiku 2
Karma +1

C Liiku 1
Karma +1

A Liiku 2
Karma +1

B Liiku 2
Karma -1

C Liiku 3

A Liiku 2

B Liiku 3

C Liiku 1
Karma +1

A Liiku 3

B Liiku 2
Karma +1

C Liiku 1
Karma -1

A Liiku 2

B Liiku 1

C Liiku 3
Karma -1

A Liiku 2
Karma -1

B Liiku 1
Karma +1

C Liiku 2
Karma +1

A Liiku 3
Karma -1

B Liiku 2

C Liiku 1
Karma +1

A Liiku 3
Karma -1

B Liiku 1
Karma +1

C Liiku 2

Tehtaasi työntekijä kuolee onnettomuudessa, joka johtuu koneiden karseasta kunnosta.

- A** Teetät tehtaan eteen patsaan kunnoittamaan ahkeria työntekijöitä.
- B** Korjaat tehtaan puutteet ja maksat korvauksia työntekijän perheelle.
- C** Päätät vaihtaa tuotannon toiseen maahan, jossa asiat ovat paremmalla tolalla.

Jätealtan pato murtuu brasilialaisella kaivoksella ja myrkkylieju hukuttaa lähellä olevan kylän.

- A** Ryhdyt painostamaan paikallisia poliitikkoja ympäristönsäätösten tiukentamiseksi.
- B** Et tee mitään, sillä kysehän oli alihankkijan toiminnasta.
- C** Tarjoat tukea paikallisille yhteisöille kriisin minimoimiseksi.

Suunnittelet kaivosta Saamenmaalle. Tämä saattaa kuitenkin haitata alkuperäisväestön kulttuuria ja toimeentuloa

- A** Kokoonnut keskustelemaan saamelaiskäräjien kanssa hyvissä ajoin ennen hankkeen aloittamista.
- B** Lähetät tiedotteen asiasta siinä vaiheessa, kun yrityksesi on jo tehnyt päätöksen.
- C** Ei paljoa kiinnosta heidän mielipiteet. Eivät tiedä omaa parastaan.

Nuoriso innostuu käytettyjä puhelimia myyvistä firmasta Swaggiesta, ja uudet puhelimet eivät mene enää kaupaksi.

- A** Hilaat tuotteidesi hintaa alas, jotta kauppa kävisi.
- B** Annat alennusta ostajille, jotka vaihtavat vanhan mallisi uudempaan versioon.
- C** Alat ottaa vastaan toimivia, vanhoja puhelimia vastaan ja myydä niitä uusien rinnalla.

Eeppisen kaupan puolesta ry ränkkää puhelinvalmistajat vastuullisuuden perusteella. Sijoitit listan pohjimmaiseksi.

- A** Eeppi ei tiedä mistä puhuu ja heidän kriteerinsä ovat väärä. Ihan sama.
- B** Huomaat ränkkäyksessä pari kohtaa, jossa voitte parantaa työtänne seuraavina vuosina.
- C** Tajuat, että raportointinne ei ole riittävän läpinäkyvää ja ryhdyt kipin kapin päivittämään verkkosivuja.

Mihin aiot käyttää kobolttia puhelimissasi?

- A** Akkuihin
- B** Näyttöön
- C** Piirilevyyn

Milloin kilpailijasi Apple on perustettu?

- A** 2001
- B** 1976
- C** 1990

Aiot lanseerata puhelimesi pian. Milloin maailman ensimmäiset kännykät tulivat markkinoille?

- A** 1983
- B** 1994
- C** 1989

Milloin ensimmäiset kosketusnäytöllä varustetut puhelimet tulivat markkinoille?

- A** 1992
- B** 2001
- C** 2006

A Liiku 2
Karma +1

B Liiku 3
Karma -1

C Liiku 1
Karma -1

A Liiku 2
Karma +1

B Liiku 2
Karma -1

C Liiku 3
Karma +1

A Liiku 1
Karma -1

B Liiku 2
Karma +1

C Liiku 2
Karma -1

A OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

B Liiku 2

C Liiku 2

A Liiku 3

B Liiku 1
Karma +1

C Liiku 2
Karma +1

A Liiku 3

B Liiku 2
Karma -1

C Liiku 1
Karma +1

A OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

B Liiku 2

C Liiku 2

A OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

B Liiku 2

C Liiku 2

A Liiku 1

B OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

C Liiku 1

Sinun pitäisi saada mineraaleja kännykkäkomponenttejasi varten. Mutta mitä mineraalin rikastus tarkoittaa?

- A** Mineraalin atomeja säteilytetään runsasenergisemmälle tasolle.
- B** Arvometallin erotusprosessia toisesta aineesta.
- C** Pörssikikkaa, jolla kuparia voidaan myydä kultana.

Tarvitset puhelimeesi hopeaa. Mikä maa on maailman suurin hopean tuottaja?

- A** Meksiko
- B** Kiina
- C** Venäjä

Kaipaavat piirilevyysi kultaa. Mikä maa on maailman suurin kullan tuottaja?

- A** Yhdysvallat
- B** Kiina
- C** Venäjä

Olet ostamassa akkujasi varten litiumia. Paljonko yhteen matkapuhelimeen keskimäärin tarvitaan litiumia?

- A** 150 g
- B** 500 kg
- C** 10 g

Minä vuonna kilpailijasi Nokia on perustettu?

- A** 1980
- B** 1865
- C** 1732

Mietit, hankkisitko reilua kultaa. Mitä näistä reilun kaupan merkki EI takaa?

- A** Työntekijät saavat kuulua ammattiliittoon.
- B** Tuotteista maksetaan markkinahintaa korkeampi hinta.
- C** Tuotteiden hiilijalanjälki on kompensoitu.

Haluaisit kultaa lähimailta. Mikä maa on Euroopan suurin kullantuottaja?

- A** Bulgaria
- B** Suomi
- C** Espanja

Yrität ennustaa voittojesi määrää. Kuinka monta uutta älypuhelinta maailmassa suunnilleen valmistettiin vuonna 2019?

- A** 1,5 miljoonaa
- B** 1,5 miljardia
- C** 15 miljoonaa

Selvität raaka-ainetarpeitasi. Kuinka monta eri metallia älypuhelimien valmistukseen käytetään?

- A** yli 10:tä
- B** yli 20:tä
- C** yli 30:tä

A Liiku 2

B OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

C Liiku 2

A OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

B Liiku 2

C Liiku 2

A Liiku 2

B OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

C Liiku 2

A Liiku 2

B Liiku 2

C OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

A Liiku 2

B OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

C Liiku 2

A Liiku 2

B Liiku 2

C OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

Oikea vastaus C)
Reilun kaupan merkki takaa työntekijöille
kohtuullisen palkan ja oikeuden kuulua ammatti-
liittoon. Reilun kaupan merkin ympäristövaati-
muksiin ei kuulu hiilijalanjäljen kompensointi.

A Liiku 2

B Liiku 2

C OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

A Liiku 2

B OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

C Liiku 2

A Liiku 2

B OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

C Liiku 2

Teet tutkimusta kilpailijoistasi. Mikä on maailman suurin älypuhelinvalmistaja?

- A** Apple
- B** Samsung
- C** Lenovo

Mietit, mitä puhelimillesi tapahtuu käytön jälkeen. Kuinka monta prosenttia e-jätteestä kierrätetään maailmanlaajuisesti?

- A** noin 10%
- B** noin 18%
- C** noin 33%

Selvität puhelintesi elinkaarta. Paljonko maailmassa syntyy vuosittain elektroniikkajätettä?

- A** 23 miljoonaa tonnia
- B** 48 miljoonaa tonnia
- C** 56 miljoonaa tonnia

Tutkit raaka-aineidesi alkuperää. Mitä tarkoittaa avolouhos?

- A** Louhosmonttu maan pinnalla.
- B** Kaikille avoin syrjinnästä vapaa louhos.
- C** Louhos, josta kuka tahansa voi käydä kaivamassa mineraaleja.

Mitä tarkoittaa artesaani-kaivaja?

- A** Punasaven kaivamista savikäsitöitä varten.
- B** Mineraalien käsityölläis-kaivajaa.
- C** Arkeologia, joka tutkii historiallisia käsitöitä.

Paljonko elektroniikkajätettä yksi suomalainen tuottaa vuodessa keskimäärin?

- A** 10 kiloa
- B** 15 kiloa
- C** 20 kiloa

Mitä tarkoittaa termi "urban mining" (suom. "urbaani kaivostoiminta")?

- A** Kaivoksia perustetaan kaupunkiin maan alle.
- B** Elektroniikkajätteestä löytyy enemmän arvokkaita metalleja kuin kaivosten malmiesiintymistä, joten metallit kannattaa erotella jätteestä.
- C** Kaupunkilaiset lähtevät lomillaan huuhtomaan kultaa esimerkiksi Lappiin.

Mitä tarkoittaa termi "viherpesu"?

- A** Viherlevällä tehtävää vaatteiden vihreäksi värjäämistä.
- B** Ympäristöä riistävää tuotetta mainostetaan ympäristöystävällisenä.
- C** Yritys piilottelee tuotantoonsa liittyviä ympäristöongelmia.

Mitä tarkoittaa termi "maailmankauppa"?

- A** Isot yritykset kilpailevat siitä, kuka omistaa maailman.
- B** Isoa verkkokauppaa, joka toimittaa tuotteita ympäri maailman.
- C** Kaikkea kaupankäyntiä, jota tehdään valtioiden, yritysten ja ihmisten välillä ympäri maailman.

A Liiku 2

B OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

C Liiku 2

A Liiku 2

B OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

C Liiku 2

A Liiku 2

B OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

C Liiku 2

Oikea vastaus B):
Samsung valmisti eniten älypuhelimia vuonna 2020. Apple oli viidenneksi suurin valmistaja ja Lenovo yhdeksäs.

A Liiku 2

B Liiku 2

C OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

A Liiku 2

B OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

C Liiku 2

Oikea vastaus: B)
Esimerkiksi Kongossa on monia suuria koboltti-kaivoksia, jossa työ tehdään koneilla. Koboltti-esiintymille syntyy kuitenkin myös pieniä kaivoksia, joissa paikalliset kaivavat kobolttia käsivoimin.

A OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

B Liiku 2

C Liiku 2

Oikea vastaus: A)
Avolouhokset ovat kaivoksia, jossa mineraalien louhinta tapahtuu maan pinnalla. Kaivokset voidaan myös perustaa maan sisään kaivettuihin onkaloihin.

A Liiku 2

B Liiku 2

C OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

A Liiku 2

B OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

C Liiku 2

Oikea vastaus: B)
Esimerkki viherpesusta voisi olla, että yritys mainostaa käyttävänsä tuotteen valmistuksessa "kierrätysmateriaaleja" muttei kerro, mitä materiaaleja ne ovat ja kuinka paljon tuote niitä sisältää.

A Liiku 2

B OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

C Liiku 2

Oikea vastaus: B)
Esimerkiksi 10 kiloa elektroniikkaromua sisältää saman verran kultaa kuin 100 kiloa kultamalmia eli kultaa sisältävää kiviainesta.

Oikea vastaus: C)
Maailmankauppaan liittyvät keskeisesti esimerkiksi valtioiden väliset kauppasopimukset sekä maiden oma lainsäädäntö, joka voi houkutella uusia yrityksiä maahan.

Toimittaja kysyy sinulta yritystoimintasi vastuullisuudesta. Mitä tarkoittaa termi "yritysvastuu"?

- A** Yritysten vastuuta tuottamiensa tuotteiden korjaamisesta.
- B** Yritysten antamaa takuuta myymälleen tuotteelle.
- C** Yritysten vastuuta huolehtia tuotantonsa vaikutuksista ympäristöön ja ihmisoikeuksien toteutumisesta.

Mitä tarkoittaa termi "elinkeino"?

- A** Sisäelimillä tehtävää kaupankäyntiä.
- B** Työtä josta ihminen saa elantonsa.
- C** Erilaisia keinoja, joilla selvitä hengissä erämaassa.

Tutustut puhelimesi tuotantoketjuun. Mikä seuraavista ei ole tuotantoketjun osa?

- A** Alkutuotanto
- B** Jalostus
- C** Kierrätys

Toimittaja lähestyy sinua kysymyksillä yrityksesi vastuullisuudesta. Mikä seuraavista ei ole yritysvastuun osatekijöitä?

- A** Ihmisoikeuksista huolehtiminen
- B** Taloudellisen voiton tuottaminen
- C** Hyväntekeväisyyteen osallistuminen

Selvität käyttämiesi tehtaiden palkkatasoa. Mikä seuraavista EI kuulu elämiseen riittävän palkan määritelmään?

- A** Palkalla voi elättää myös toisen aikuisen tai kaksi lasta.
- B** Palkka on samansuuruinen kuin paikallinen lakisääteinen minimipalkka.
- C** Palkka riittää kattamaan työntekijän ruoka-, asumis- ja muut välttämättömät kulut.

Mikä näistä ei ole elektronikatutannossa tarvittava harvinainen maametalli?

- A** Skandium
- B** Prometium
- C** Vaderium

Mikä maa tuottaa eniten harvinaisia maametalleja?

- A** Kiina
- B** Venäjä
- C** Brasilia

Kuinka iso osa harvinaisista maametalleista saadaan kierrätettyä uusiokäyttöön?

- A** 1%
- B** 15%
- C** 35%

Kuinka kauan ihmiset keskimäärin käyttävät älypuhelimiaan?

- A** 1,5 vuotta
- B** 3 vuotta
- C** 5 vuotta

A Liiku 2

B Liiku 2

C OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

Oikea vastaus: C)
Tuotantoketju käsittää tuotannon vaiheet raaka-aineen tuottamisesta aina kuluttajalle asti. Yleensä kuluttajan tekemää kierrätystä ei lasketa tuotantoketjun osaksi, vaikka se onkin osa tuotteen elinkaarta.

A Liiku 2

B OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

C Liiku 2

Oikea vastaus: B)
Mikä tahansa työt ai ammatti, josta ihminen saa elantonsa.

A Liiku 2

B Liiku 2

C OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

Oikea vastaus: C)
Yleensä yritys vastuun käsitteeseen kuuluu myös taloudellinen vastuu, eli yrityksen täytyy pitää omat raha-asiansa kunnossa ja maksaa sille kuuluvat verot.

A Liiku 2

B Liiku 2

C OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

A Liiku 2

B OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

C Liiku 2

Oikea vastaus: B)
Useissa maissa lakisääteiset minimipalkat ovat pienemmät kuin työntekijät tarvitsivat maksaakseen asumis- ja ruokakalunsa. Tämä johtaa usein järkyttäviin määriin ylityitä. Yritysten tulisi huolehtia, että työntekijöille maksetaan elämiin riittävää palkkaa.

A Liiku 2

B Liiku 2

C OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

Oikea vastaus: C)
Yritysvastuu koostuu ympäristö-, ihmisoikeus- ja taloudellisesta vastuusta. Hyväntekeväisyys voi olla yrityksen tekemää ylimääräistä hyvää, mutta sillä ei voi korvata vastuullista liiketoimintaa.

A Liiku 2

B OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

C Liiku 2

Oikea vastaus: B)
Älypuhelimien keskimääräinen käyttöikä on kolme vuotta.

A OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

B Liiku 2

C Liiku 2

A OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

B Liiku 2

C Liiku 2

Oikea vastaus: A)
Kiina tuottaa jopa 95% markkinoiden harvinaisista maametalleista.

Kuluttajia kiinnostaa kiertotalous entistä enemmän. Millainen on kiertotalouspuhelin?

- A** Puhelimen tuotantoketju kiertää maailman ympäri.
- B** Osan älypuhelimien osista voi kierrättää sen käytön jälkeen.
- C** Älypuhelin suunnitellaan niin että sen voi huoltaa, korjata ja uudelleenkäyttää.

Kuinka ison osan kaikesta maailman vientiin tarkoitettusta elektroniikasta Kiina tuottaa?

- A** 20%
- B** 30%
- C** 40%

Naispuolinen alaisesi huomauttaa, että maksat naisille 40% matalampaa palkkaa.

- A** Nostat naisten palkat samalle tasolle kuin miesten.
- B** Toteat, että näin on, sillä miehet ovat synnynnäisiä johtajia, eivätkä häivy synnyttämään milloin sattuu.
- C** Tuumit asiaa ja tarjoat naistenpäivänä kaikille ruusut ja postaat tilaisuudesta kuvia someen.

Tiedät puhelimesi pakkauksen päätyvän unboxing-videoille. Valitset pakkausmateriaaliksi:

- A** Kierrätyspahvin
- B** Vaivaiskoivusta tehdyn puulaatikon joka sidotaan kiinni juuttilangalla.
- C** Kiiltävän valkoisen muovikotelon, jonka voi polttaa energijätteenä.

Huomaat työntekijöidesi tuottavuuden hiipuneen. Päätät korjata asian muuttamalla työviikon kestoja. Jatkossa työntekijäsi työskentelevät...

- A** 4 päivää viikossa.
- B** 6 päivää viikossa.
- C** Työntekijät ovat liian laiskoja. Päätät siirtyä käyttämään pakkotyötä ja 8 päiväisiä työviikkoja.

Tuotekehitystiimiisi on tullut uusia osajia. Ensitöiksesi laitat heidät suunnittelemaan...

- A** Helposti irrotettavaa ja vaihdettavaa akkua.
- B** Älypuhelimien sisäistä itse-tuhoutumisjärjestelmää, joka käynnistyy takuuajan loputtua.
- C** Bluetoothvibraattoria, jota voi säädellä älypuhelinsovelluksella.

Kuluttajat ovat saaneet nikkeli-allergiaoireita. Päätät tehdä laitteillesi allergiakokeen. Teet kokeen:

- A** Delfiineillä
- B** Rotilla
- C** Päätät korvata nikkelin jollain toisella materiaalilla.

Olet kehittänyt uudenlaisen vakoiluohjelman, josta ropisee arvokasta dataa.

- A** Päätät vakoilla, missä exäsi on tällä hetkellä.
- B** Myyt tiedot eniten tarjoavalle.
- C** Poistat vakoiluohjelman.

Kuluttajat palauttavat vanhoja rikkiäisiä älypuhelimiaan myyntipisteellesi.

- A** Upotat romut yön pimeinä tunteina Aurajokeen.
- B** Otat vanhojen laitteiden toimivat komponentit käyttöön varaosina.
- C** Sulattelet ja liuottelet vanhat puhelimet takaisin metalleiksi.

A Liiku 2
Karma +1

B Liiku 3
Karma -1

C Liiku 1

A Liiku 2

B Liiku 2

C OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

A Liiku 2

B Liiku 2

C OIKEIN!
Liiku 4
Massia +200

A Liiku 2
Karma +1

B Liiku 3
Karma -1

C Liiku 3

A Liiku 3
Karma +1

B Liiku 2

C Liiku 2
Karma -1

A Liiku 3
Karma +1

B Liiku 2

C Liiku 1

A Liiku 2
Karma -1

B Liiku 2
Karma +1

C Liiku 1
Karma +1

A Liiku 1
Karma -1

B Liiku 3
Karma -1

C Liiku 1
Karma +1

A Liiku 2
Karma -1

B Liiku 3
Karma -1

C Liiku 1
Karma +1